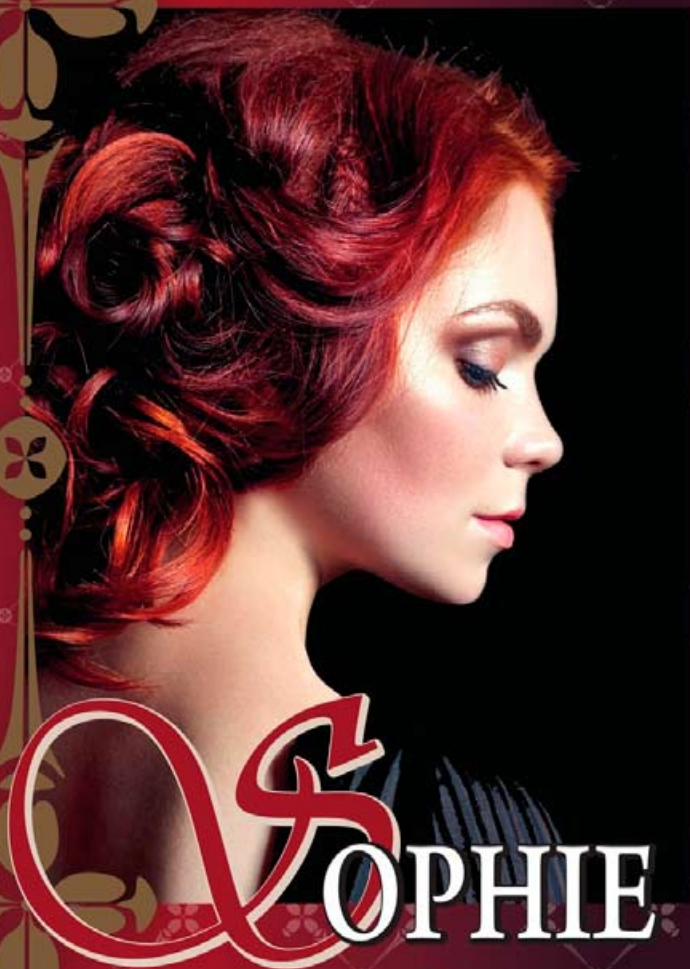

MARTINA MONOŠOVÁ

SOPHIE

5. diel

KRÁĽOVNÁ JEHO SRDCA

MARENČIN PT

KRÁLOVNÁ
JEHO SRDCA

SOPHIE

MARTINA MONOŠOVÁ

RÁLOVNÁ
JEHO SRDCA

MARENČIN PT

Na tomto mieste si dovoľujem poďakovať za pomoc a spoluprácu pri objasňovaní niektorých historických faktov vedeckej pracovníčke Historického ústavu Slovenskej akadémie vied, pani Diane Duchoňovej, PhD.

Za pomoc pri dokončovaní aj tohto rukopisu ďakujem mojej mame Elene Rumánkovej.

Môjmu bratovi Ivanovi Rumánkovi predovšetkým za odbornú jazykovú pomoc s francúzskymi, talianskymi a latinskými textami, citátmi a prekladmi vo všetkých dieloch ságy SOPHIE.

Za cenné informácie ohľadne správania koní ďakujem Miriam Bušovej a Patty, ktorej patrí aj moja vďaka za korektúry španielčiny.

Môjmu manželovi ďakujem za toleranciu, podporu a priestor.

Túto knihu s radosťou, vďakou a úctou venujem Etele Farkašovej.

© Martina Monošová, 2022

© Marenčin PT, spol. s r. o., 2022

Jelenia 6, 811 05 Bratislava, Slovakia

www.marencin.sk marencin@marencin.sk

Cover © Martina Monošová

Layout © Marenčin Media, s. r. o.

951. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0933-1 (viaz.)

ISBN 978-80-569-0934-8 (ePDF)

ISBN 978-80-569-0935-5 (ePub)

Motto

„Iba srdce vie, kam kráčať.“

Martina Monošová

I. Nevhodné návštevy

jeseň r. P. 1531, Paríž

I.

tú nočnú hodinu zahaľoval tvár Jej Veličenstva Marguerite d'Angoulême, navarrskej kráľovnej, tmavý závoj. V kaplnke studenej baziliky Saint-Denis sa na kľakadle skláňala v hlbokoj vrúcnej modlitbe nad truhlou svojej matky Louisy Savojskej a pri dlhších slovách jej od úst aj cez závoj nenápadne stúpala para.

Smútočný sprievod urodzených dvoranov, ktorý pozostatky kráľovnej matky sprevádzal z Romorantinu až do Paríža, sa na prahu baziliky rozišiel pred zotmením a teraz tu Marguerite samotnú zanechával aj jej brat, francúzsky kráľ František I.

Keď vstával, sestru na rozlúčku mlčky objal a na jej ramene na chvíľku dlhšie povzbudzujúco zanechal svoju dľaň. „Nebud dlho,“ šepol sestre. „Je tu príliš zima...“

Marguerite sa k nemu neotočila, ale zachytiac jeho dľaň svojou mu ju potľapkala.

Obaja vedeli, že od zajtra im ich matka už nikdy viac nebude patriť. Jej telo sa stane súčasťou baziliky Saint-Denis a jej duša sa vráti k Stvoriteľovi.

„... okrem toho,“ dodával kráľ, „popoludní dorazil na pohreb z Navarry aj Henrich. Už na teba čaká v paláci.“

Jej manžel Henrich si vždy potrpel na dodržiavanie všetkých dôležitých rodinných obradov. Nikto ani nepredpokladal, že by neprišiel práve včas. Aspoň na niečo sa dá v tomto svete ešte spoľahnúť!

S mlčaním na perách slabo prikývla a František odchádzal.

Len čo sa v tme stratila ozvena krokov kráľa a jeho dvoch zbrojnošov, Marguerite podľahla novej vlne plaču.

Dlhé biele sviece, ktoré horeli okolo truhly v mnohých vysokých zlatých stojanoch predovšetkým zo strany pri hlave zosnulej, šírili v túto neskorú hodinu do priestoru aspoň trochu svetla a tepla. Odlesky tých štíhlych žiarivých plamienkov sa odrážali aj v zlatej farbe majestátnej truhly a zlatého podstavca voskovej podobizne zosnulej.

Marguerite nevnímala okolitý chlad, ani štyroch strážcov, ktorí ako vytesaní z mramoru pietne strážili pozostatky jej matky. Ich siluety popri múre baziliky takmer splývali s tmou, nehybnosťou sa podobali sochám svätých, hoci mihotavé svetlo sviec sa odrážalo aj v ich vyleštenej zbroji. Len vďaka pare, ktorá sa pravidelne zabelela pri ústach a nose, sa dalo rozoznať, že nie sú trvalou súčasťou interiéru. A sochy neboli také svalnaté a leskli sa im skôr len okraje oblečenia než celá hlava a hrud.

Marguerite zbrojnoši nerušili. Vlastne si ich naozaj všimla až vo chvíli, keď sa počas jej posledného záchvatu plaču dvaja najbližšie stojaci strážcovia pohli. Nastal mierny zmätok, lebo práve zabránili dvom postavám, ktoré sa nečakane vylúpli z tmy, aby sa k nej priblížili.

Marguerite sa zľakla a inštinktívne vyskočila na rovné nohy.

Prvý prehovoril muž, ktorého zadržali, a slávnostným hlasom uviedol: „Jej Veličenstvo, francúzska kráľovná Eleonóra Habsburská!“

Strážiacia kráľovská družina okamžite spoznala svoju pani a všetci naraz sa jej hlboko poklonili.

Marguerite sa uľavilo, že ich tu nikto neprepadáva – ved dnes v noci stráž vytlačila z baziliky von dokonca aj noclažníkov.

„Ach, drahá Eleonóra!“ oslovila švagrinú a narýchlo si utrela slzy. „Čo vás sem privádza? Nečakala by som vás v túto hodinu práve tu...“

Eleonóra ukázala zbrojnošom, aby sa vrátili na svoje miesta a svojho osobného strážcu poslala ďalej rozhodným pohľadom. „Veľmi ma mrsí, že vás obťažujem v tejto chvíli, milá zestra...“ odvetila jej ospravedlňujúco so silným španielskym prízvukom.

„Naozaj som tu dnes už nikoho nečakala...“ zopakovala Marguerite úprimne a prekvapivo si uvedomila, že jej švagrinka je v skutočnosti nižšia, než pôsobí. Jej postavu vždy rafinovane predlžoval vysoký prekladaný účes. V ňom sa jej v hustých pevných lesklých vlasoch s hlbokým hnedým odtieňom skvel tiarový pás pravidelne osadených periel, ktorým sa už stala povestná.

„Ešte ras mi prepáčite vyruženie...“

Marguerite prikývla, ale napriek tomu sa cítila nepríjemne. Nerada ukazovala slzy. Kývla Eleonóre, aby sa posadili na najbližšiu lavicu.

Tá neprítakala, ale pohľadom svojich tmavojantárových mandľových očí, ktorých lesk sa odrážal aj v tomto chabom svetle, ukázala na miesto trochu ďalej od stráží. Keď sa tam usadili, Eleonóra sa zo dvakrát obzrela, kým začala: „Šakala som, kým von vyjde Frantižek, až vy budete sama, Marguerite...“

Marguerite rozhodila rukami, akože už sú tu samy a trochu rozladene nahla svoju hlavu v čiernom závoji bokom.

„Ale vy zte nevyhádzali von...“ pokračovala. Keďže Marguerite mlčala, Eleonóra predpokladala, že chápe, o čom hovorí.

„Zjavne som nevyhádzala...“ pritakala jej Marguerite ironicky a dodala by aj niečo príkre o najnevhodnejšom vyrušovaní, lebo sa naozaj cítila zaskočená, ale radšej si zahryzla do jazyka.

„No, zjavne nije...“ povedala Eleonóra s očami roztvorenými dokorán a s dlhým dôležitým nádychom, znejúcim ako výčitka, ktorou aj bol.

Marguerite sa zamrvila, vyhrnula si závoj spred tváre a dôrazne sa pozrela na švagrinku: „O čo tu ide, madam?“

Eleonóre sa uľavilo, že sa konečne niekam dostávajú a natešene švagrinku objala: „Ja som vedela, že z vami môžem počítať, Marguerite!“

„V čom?“

Marguerite opäť raz došlo, prečo sa rozhovorom s touto ženou vyhýba od prvej chvíle. Eleonóra tvrdohlavo trvala na tom, že bude hovoriť po francúzsky, no jej francúzština bola hrozná, no predovšetkým nedostatočná na vyjadrovanie záchvevov jej duše, ktorou neprestajne lomcoval jej trvale potláčaný južanský temperament. Nikto preto nerozumel, čo chcela povedať.

„Vo Frantižkovi!“

„Ako?“

„Vo Frantižkovi precsa! On ľúbiť mňa!“ rozžiarila sa Eleonóra a jej plné líca zalial rumenec. „Vedela som, že sa to ras musí vrátiť a teraz sa to vrátilo! On láskať mňa! Iba mňa!“

Marguerite na ňu hľadela ako obarená. Eleonóra ju nielenže vyrušila uprostred jej smútku, ale práve teraz ju nútila premýšľať o niečom celkom mimo jej záujmov.

Keď sa trochu spamätala a pochopila, čo sa jej Eleonóra snaží povedať, nad truhlou svojej matky si ju po prvý raz premerala so skutočným záujmom.

Vôbec si nevedela predstaviť, čo by jej brata na tejto mierne bacuľatej žene mohlo priťahovať. Iste, Eleonóra oplývala dobrými spôsobmi a istým šarmom. Jej veľké hnedé oči napríklad iskrili tichým humorom, keď pochopila pointu žartu, čo jej dodávalo punc určitého tajomstva. Aj plné pery sa jej pri tom pekne zavlnili. No ten dojem razom vyprchal, keď jej ústa v príliš širokom úsmeve napokon odhaľovali veľké a nie veľmi rovné zuby a ona pri tom namiesto podmanivého ženského smiechu vydávala akýsi nepríjemne škreklavý zvuk.

Ako väčšina nízkych žien aj Eleonóra pri chôdzi merala príliš dlhé kroky a jej vkus podliehal celkom inej móde. Preto jej snahu o dokonalosť zvonjšku dokázali oceniť skôr početní umelci pri dvore než šľachtické osadenstvo. Dostatočne z nej nevyžarovala ani istá prirodzená ženskosť, ktorou bohato oplývala celá záľaha všetkých tých sviežich, dychtivých a rýchlo sa striedajúcich neznámych mladých krások v okolí kráľa. A hoci bola Eleonóra od Františka o štyri roky mladšia, vo svojich tridsiatich troch rokoch už skrátka najmladšia nebola.

Pri dvore sa čosi šušľalo o romániku, ktorý vraj prežila s Františkom, keď bol v Madride zajatcom Eleonórinho brata, cisára Karola V. Marguerite si však nevedela predstaviť, že by sa jej vyberavý brat, hoci aj vo väzení, ulakomil práve na jej nočné návštevy. Ibaže za žiadneho muža na svete sa v tomto smere neoplatí dávať ruku do ohňa. V tomto smere robí príležitosť zlodeja z každého z nich.

Už je to vyše roka, čo sa kráľovskí synovia vrátili zo zajatia v Španielsku a spolu s nimi pricestovala aj budúca kráľovná Eleonóra Habsburská. Ich manželstvo završovalo zmluvu

Paix des Dames (*Dámskeho mieru*) z augusta 1529 z Cambrai medzi Louisou Savojskou za Francúzsko a za Španielsko Margitou Habsburskou, tetou cisára Karola V. Švagriné Louisa a Margita spolu síce večne súperili a obe sa po smrti svojich manželov obliekali do mníšskeho habitu, no obe sa napokon dokázali povzniesť nad osobnú nevraživosť. Touto mierovou zmluvou elegantne ukončili dlhoročný mocenský spor oboch kráľovstiev. No celý francúzsky dvor, rovnako ako aj Marguerite, pokladal manželské spojenie Františka a Eleonóry skôr za symbolické gesto. Veď Francúzsko už malo dostatok následníkov ešte z prvého kráľovského manželstva.

Marguerite Eleonóre nikdy nezabudla, ako jej Eleonóra osobne umožnila, aby mohla v španielskom väzení navštevovať synovcov. To svedčalo o jej dobrom srdci, ale Marguerite svojho brata až príliš dobre poznala a on určite nepatril k mužom, ktorých na žene očarí nejaké dobré srdce.

Teda o akom vrátení sa Františka k nej a „On láskat iba mňa!“ to tu rozpráva? Ako len mohla čo i len pomyslieť na to, že by ju František naozaj chcel? Manželstvá sa predsa uzatvárajú z celkom iných dôvodov a práve zväzok ich dvoch bol toho ukázkovým príkladom! Veď aj Eleonóru najskôr vydali za o tridsať rokov staršieho portugalského kráľa Manuela I. – tak ako to, že nechápe, ako to chodí?

Ale či sa už Eleonóra do svojho druhého kráľa zamilovala, alebo nie, ostatné podmienky *Dámskej zmluvy* Jeho francúzske Veličenstvo naozaj ponížili. Prinútili Francúzsko prevziať dlhy za veno anglickej kráľovnej Kataríny Aragónskej, ako aj zaplatiť španielskej strane nehorázne výkupné dva milióny eskudov. Ale nebolo to ani tak výkupné za princov ako skôr výkupné za Burgundsko. Po prehratej bitke v Pávii v roku 1525, keď Karol V. zajal Františka I., chcel Karol V. ako výkupné zaňho práve

Burgundské kráľovstvo. Lenže František mu ho odmietol vydať, preto ho Karol uvrhol do trvalého zajatia. Za Františka vtedy vládla jeho matka a až *Madridská zmluva*, podpísaná o rok neskôr, vrátila Francúzsku jeho právoplatného kráľa. Francúzsku tak zostalo Burgundsko, no na dlhé štyri roky zmluva posadila do väzenia namiesto kráľa dvoch malých francúzskych princov.

Na krutosť tejto stránky *Madridskej zmluvy* nebude môcť Marguerite nikdy zabudnúť. No predovšetkým nezabudne, ako s chlapcami španielska strana napokon zaobchádzala. Veď mali princovia vo väzení naozaj strádať. Počas tých dlhých mesiacov im postupne vzali služobníctvo, teda istú mieru pohodlia, ktorá prináležala ich kráľovskému stavu. Takisto ich pomerne prijateľná cela sa napokon kvôli nedostatku peňazí zmenila na ozajstné utrpenie v temných a vlhkých múroch.

Marguerite si však odmietala pripustiť, že za tie zlé podmienky niesol vinu predovšetkým ich otec, lebo potreby kráľových synov financovala francúzska strana. Postupom času akoby František na nich v ďalekom zajatí zabúdal a posielal na ich starostlivosť stále menšiu sumu peňazí. Podobnú vinu niesla tiež Louisa Savojská, ktorá vo všetkých svojich vnúčatách vždy videla skôr ich matku, *tú hrbatú Kľaudiu*, ako o nebohej nikdy neprestala hovoriť. Veď hlavne, že sa zo zajatia vrátil jej skvelý a milovaný *César* a navzdory osudu a nepriateľom už znovu pevne sedí na svojom tróne!

No zrejme aj v Louise Savojskej sa čosi zlomilo, keď po niekoľkých neúspešných pokusoch nakoniec dokázala s Margitou Habsburskou dohodnúť podmienky *Dámskeho mieru*, ktoré predovšetkým konečne oslobodili francúzskych princov. A hoci Marguerite k francúzskemu dvoru už niekoľko rokov nepatrila, lebo v roku 1526 sa stala kráľovnou Navarry,

tie ostatné podmienky zmluvy, ako napríklad vyplatenie vena Kataríny Aragónskej, považovala skoro za osobnú urážku, rovnako ako celé Francúzsko.

Tak teda, o čom to tu táto Eleonóra vlastne hovorí? Veď už sedí na ich francúzskom tróne! Čo viac by chcela? A prečo by jej ona mala pomáhať?

„On láskat vás?“ zadívala sa Marguerite na švagrinku so zdvihnutým obočím, čo sa dalo vysvetliť hocijako, no výsmešný tón hlasu sa jej stále darilo skrývať.

„Veď vy zte videli tieš...“ šepkala a pritakávala stále horlivejšie Eleonóra a obrzúc sa k ozbrojencom, dôrazne, no krátko sa dotkla Margueritinho predlaktia. „Všetci videli. Pisselka cestou na pohreb nezedela z ním v jeho koči...“

Marguerite potlačila pobavenie, ktoré v nej vyvolalo toto oslovenie kráľovej milenky. Od Eleonóry by ho určite nečakala. „A čo teda presne očakávate odo mňa, drahá švagrinka?“ opýtala sa jej vážne.

Eleonóre sa zaiskrilo v očiach. „Vy ho presvedčíte o mojej ztálej láske. Ja ho láskam veľmi veľkou láskou! Ztále... A on sa mi sľúbil. A že ja budem jedinou jeho kráľovnou navšdy...“

Marguerite si ťažko vzdychla, lebo čosi vo výpovedi ženy pred ňou ju prinútilo k nečakanej ľútosti.

Teda ona ho *miluje!* Eleonóra úprimne miluje jej brata a skutočne kvôli tomu trpí!

Láska! Ach, aká to márnosť v ich kruhoch!

Úplne novým pohľadom sa pozrela na Eleonóru. Zazdala sa jej o kúsok vyššia i krajšia.

„A vy,“ pokračovala Eleonóra, akoby cítila, že Marguerite sa prikláňa na jej stranu, „vy pomôžete mne, aby on sa ku mne vrátil. On nemohol sabudnúť...“

Ach, ako by len nemohol! chcelo sa skríknuť Marguerite.

František? Ten František, ktorý podvádzal aj nešťastnú Klaudiu, hoci si ju v podstate vážil ako ďalšiu sestru? Tej aspoň na verejnosti preukazoval akú-takú manželskú úctu, ibaže ju poznal od malička.

Ach, Klaudia, to vzácné stvorenie s krehkým zdravím, ktoré sa nikdy nenaučilo liezť po stromoch, ale zato o nich písalo neobyčajne dojemné básne!

Marguerite brata milovala i veľmi dobre poznala, preto vedela, že František okrem matky a nej nikdy nijakú inú ženu skutočne ľúbiť nedokáže a smutne jej napadlo, že podobný rozhovor sa už kedysi odohral s Klaudiou. Ale jej milá jemná Klaudia, ktorej príroda odoprela väčšinu pôvabov koketnej ženskej krásy, ju vtedy podobne prosila, aby jej pomohla získať kľúč k zámke na srdci jej šarmantného, mužného, no jasne nestáleho brata...

„On ju savrhol...“ presviedčala ju Eleonóra, lebo jej mlčanie si stále vysvetľovala ako súhlas. „Savrhol Pisselku. Vrátí sa ku mne, len mu muzíte dohovoriť. Vy naňho máte vplyv, Marguerite. Vy jediná. Kým žila vaša matka, tiež ju poslúchal. Ibaže tej som pripomínala zškôr tie ztratené dva milióny za princov a potupu Francúzska na plnenie mierovej smluvy. Ale veď zama vaša matka to dohodla...“

Marguerite jej neodpovedala. Ani nepostrehla, že Eleonóra čaká odpoveď, a tak francúzska kráľovná po krátkej pauze hovorila ďalej: „A keď som sem ja prišla potom, jeho sľuby odletieť na krídlach holubov z Amboise. Ale teraz on už znovu je ako kráľ, opäť ocení mňa. Ju konečne savrhuje... Lebo mňa tiež tá smluva ponížila... Ale on teraz láskať mňa!“

Hoci sa Marguerite doteraz pozerala na švagrinú rovnakým znevažujúcim pohľadom ako jej matka, teraz sa zadívala na Eleonóru celkom novými očami.

„Zme na tom potobne, drahá Marguerite,“ pokračovala Eleonóra so slzami na krajíčku. „Tiež vás vydali po druhýkrát, tiež máte dcérku ako ja. Ibaše tá vaša môše žiť z vami...“

Práve sa stalo niečo, čo Marguerite nevedela opísať, no v prvej chvíli sa to prejavilo predovšetkým stiahnutím hrdla.

„Tam ma pred čazom korunovali,“ ukázala Eleonóra rukou do tmy, „a ja tu vás teraz proziť nie ako kráľovná kráľovnú, ale ako obyčajná žena, ktorá proziť o pomoc za láskou. Marguerite, *por favor, ayúdame!* Pomôžte mne. *Mi corazón llora por François, lo amo!* (*Moje srdce plače kvôli Františkovi, milujem ho!*) Ja jeho láskat!“

Možno tým nedostatkom svetla nad hrobom jej matky...

Možno tým, že Eleonóra prišla za ňou takto náhle a v chvíli jej veľkého bólu, ale zjavne už dlho hľadala príležitosť na tento diskrétny rozhovor...

... alebo možno tým, že dnešná ponurá atmosféra v predpolnočne chladnej bazilike Saint-Denis nečakane pripomenula Marguerite celkom inú hrobku v celkom inej bazilike a jedno celkom iné zabudnuté zúfalstvo...

A to sa u nej ako gejzír pod povrchom dlho tlejúcej sopky vydralo s bolesťou na povrch. Neviditeľné prsty prudko zovreli jej vyprahnuté krehké srdce, ktoré od istého času dokázala brániť pred všetkými citmi hradbou večne povznesenej irónie.

Opatrne vzala do dlaní Eleonórine ruky a s privretými očami neisto prikývla. „*No me pides mas, querida hermana! Te ayudaré!*“ (*Už tolko neproste, drahá sestra! Pomôžem vám!*) odvetila Marguerite v Eleonórinej materčine.

Eleonóra ju energicky objala a rovnako natešene aj pustila.

Chcela čosi dodať, ale vtedy Marguerite d'Angoulême, navarrskej kráľovnej, sklúzol z hlavy tmavý závoj, chytila sa za hrud' a v tme baziliky Saint-Denis sa zrazu nevedela nadýchnuť.

2.

o niekoľko dní neskôr, zámok Anet

Príkra vôňa vlhkej zeme a už nie celkom prvého spadnutého lístia sýtila vzduch a sverepo vrážala do nosa tak drzo, že sa z nej až točila hlava.

V tú skorú hodinu čakala dvorná dáma Diana de Poitiers, vojvodkyňa de Brézé, na nádvorí Anetu na svojho zbrojnoša Séraphina, kým privedie kone na jej pravidelnú rannú jazdu. V ruke netrpezlivo stískala svoj krátky bičik a nervóznym pohľadom bezcieľne blúdila naokolo. V čiernych šatách, ktoré ako vdova preferovala aj pre svoje jazdecké oblečenie, a v plášti, vzdúvajúc sa vo vetre, pôsobila jej stredne vysoká postava takmer hrozivo. Celkový dojem zmäkčovali len jej zlatoplavé vlasy, ktoré si pri ranných prechádzkach viazala do jednoduchého uzla a skryla módnym baretom s dvoma perličkami a dlhým cípom vzadu.

Zbieral sa dážď, ktorý by priniesol úľavu, zatiaľ však rástlo len predbúrkové napätie. Oblohu ďaleko na obzore kde-tu preškrtoľ prvý blesk a tmavosť noci akoby nechcela odísť ani na prahu nového dňa. Silnejúci vietor rozfúkaval všetko, čo mu prišlo do cesty. Stále silnejšie lomcoval konármi stromov i krov, ktorým sčesával žlté a červené lístie. Spolu s prachom nádvorja ich v nárazoch víril do vysokých kúdolov, až si pred ním vojvodkyňa musela zacláňať oči.

Dianine milované chrtý Apolon a Daphné sa cez sukňu tak ustrašene tislí k jej nohám, až skoro stratila rovnováhu. Bojazlivo poskučkávajúc natahovali krky nahor, raz na neistú

oblohu, vzápätí do vojvodkyninej večne bledej tváre, aby v nej pohľadali istotu. Vyššia moc vyvolávala v psoch skutočný rešpekt, už-už mienila rozliať a následne vyburíť po krajine všetok svoj burácajúci hnev.

Diana, ktorú len tak niečo neprimälo zmeniť plány, nemienila zbrojnoša karhať za to, že sa neponáhľal, no len čo konečne priviedol kone, nepočkala na jeho pomoc a už aj svižne vyskočila do sedla sama. Zhora naňho krátko, ale škaredo zagánila a pritom švihla bičikom do vzduchu. Jeho ostrý zvuk prenikavo lupol, čím zaplašila odpor psov, koní i sluhu, lebo ďalšie švihnutie by už nemuselo udierať iba nepokojné povetrie.

Vojvodkyňa zvrtila hlavu dopredu a popchla svoju čiernu kobylu, ktorá vyletela k severnej bráne ako víchor. Psy sa za ňou okamžite rozbehli a za bránou ju nasledovali štrkovým chodníkom krížom cez nedokončenú záhradu k budúcemu novému mostu cez rieku Eure.

Mladý Séraphine, ktorý s vojvodkyňou ako jediný z družiny dokázal udržať krok a od istého času ju na koni sprevádzal všade ako verný tieň, si hlboko vzdychol. Keď neochotne sadal do sedla, tiež pozrel hore na oblohu, ako aj na lístie, tancujúce všade naokolo, a kým vyrazil, bezradne pokrútil hlavou. Toto rozhodne nie je vhodný čas na vychádzku na koni!

Odchod dvoch jazdcov cez okno na druhom poschodí zámku ospalo pozorovala Dianina komorná Philipa. Zastaviac sa pri okne na studenej chodbe zívla, rukami si objala pás, aby sa zahriala a s prajnou hrdosťou v očiach odprevádzala vojvodkyňu na jej tradičnú prechádzku. Zachmúrila sa iba pri pohľade na neistý obzor, no viac by sa čudovala, ak by jej pani napriek nepriazni počasia nevyrazila. To by sa muselo stať niečo neslýchané, lebo ešte aj v ráno po noci, keď zomrel vojvoda de Brézé, ešte aj vtedy nechala Diana osedlať svoju obľúbenú kobylu.

Z miesta, kde Philipa stála, nedovidela až na opačný koniec záhrady, ale kým jej obaja jazdci zmizli z dohľadu, sledovala, ako spod kopýt ich koní a láb psov odfrkávali kamienky cestičiek parku. Akoby až sem mohla počuť to škŕkanie a vŕzganie kameňov dlávených rýchlymi kopytami.

Okolo dvojice jazdcov vírili listy, ktoré tam vietor za posledné hodiny novo nafúkal zo susedného lesa – lebo k tejto búrke sa schyľovalo už dlho a len blázon by sa do nej vybral takto dobrovoľne. Každý však poznal neskrotnú povahu vojvodkyne de Poitiers a pri pohľade z okna prišlo Philippe skoro ľúto predovšetkým inak pomerne odolného Séraphina.

Len čo ich odprevadila pohľadom, vzdychla si, potiahla dlhým nosom a potľapkala sa po ramenách. Musí sa rozhybať, aby sa zohriala. Bol najvyšší čas.

Vykročila a razantne prešla na opačnú stranu chodby. Cestou k schodisku zobudila ďalšie dve slúžky a sama popredu zišla o poschodie nižšie do Dianinej komnaty, aby pre ňu začala chystať kúpeľ.

Philipa sa náramne tešila, že už sú z ciest opäť doma na Anete a ona opäť môže naplno slúžiť svojej panej. Na cestách sa stávalo, že jej väčšinou chýbalo niečo z bylín, ktoré pre Dianu používala, a ona potom musela vymýšľať náhradné riešenia. Pre toto komorná vojvodkyne Diany de Poitiers nenávidela cestovanie. Okrem toho, to služobníctvo ostatných dvoranov akoby ani neslúžilo pri dvore a pre najurodzenejších z urodzených tejto krajiny! Taký plebs! Ako dobre, že už sú späť doma na Anete!

Diana letela na chrbte svojej kobyly ako víchor. Od včerajšieho návratu domov v nej hľodala akási nepríjemná netrpezlivosť, ktorú nedokázala upokojiť. Nepomohlo ani, že už je v oblúbených múroch a ani, že sa pomerne dobre vyspala vo

vlastnej posteli. Ba ani táto jazda na koni, tento zúrivy galop dopredu, na ktorý sa tešila od večera, jej neprinášal uspokojenie, nečistil jej hlavu. Nenadchýnala ju ani irónia, s akou toto počasie presne vyjadrovalo jej pocity.

Aj preto sa dnes nevydala smerom na Marccily-sur-Eure, ale na konci záhrady zabočila popri rieke Eure doľava. Chvíľu napredovala hladko, keď sa zrazu zablysklo a jej kobyla sa ustrašene vzoprela. Zaerdžala, postavila sa na zadné nohy, až Diana skoro spadla. Vtedy sa jej z hlavy zošmykol baret. Ten vzápätí zachytil poryv príkreho vetra a s gustom ho švacol do rozfúkaných vlín inak pokojnej Eure. Prúd ho svižne odnášal preč.

Dianine dlhé zlaté vlasy sa rozliali po ramenách a vietor jej ich začal obtáčať popred tvár a okolo hlavy.

Séraphine bez váhania zoskočil z koňa a okamžite sa vrhol do rieky za jej drahocenným baretom. Ten sa našťastie napokon zachytil na brehu o trstie o kúsok ďalej. Dostať sa tam však dalo iba cez vodu. Zbrojnoš, po pás namočený v chladnom prúde, sa poň obetavo prebrodil. Cestu mu komplikoval hrubý plášť, ktorý mu vo vode oťažiel a omotával nohy. Mal si ho vyzliecť, kým do rieky skočil.

Psy zatiaľ na brehu kňučali a v nerovnomerných kruhoch sa točili dokola pri nohách Dianinej čiernej kobyly. S ňufákmi celkom pri zemi posielali svojimi očami vyvrátenými dohora zmätené pohľady smerom k Diane, hlavy pritom nakláňajúc kradmo bokom.

Vtedy zahrnelo tak silno, akoby sa práve teraz mala na nich zvaliť celá obloha.

Diana toto znamenie jasne pochopila. „Vrátíme sa!“ zakričala do hlučného vetra na svojho sluhu, ktorý sa pachtil v rieke, a svoje dlhé vlasy si úchytkom založila pod okraj plášťa.

Lahla si na chrbát kobyly, aby sa naklonila k jej hlave a tlap-

kaním i miernym dohováraním ju upokojovala. Neprestávala ju chláchoľiť, ani keď mladý zbrojnoš pristúpil k nej. Odvšadiaľ z neho kvapkala voda, naširoko sa víťazoslávne usmieval a na tešene jej podával mokrý baret.

Diana baret príkro odmietla. Vôbec nerozumela hrdosti jeho úsmevu, keď z neformnej tmavej guče v jeho vystretej ruke cícerkom stekala voda. Pod váhou ďalšieho z jej dnešných opovržlivých pohľadov sa Séraphine zahanbene stiahol.

Zvrtol sa a kráčajúc k svojmu koňovi, oboma rukami ukradomky baret žmýkal. Vtedy z neho nečakane odpadli dve perličky. Odrazili sa od zeme a vzápätí čľupli do prúdu. Stratili sa v ňom tak rýchlo, že ani nestihol zareagovať.

Zdesene sa obzrel, či to vojvodkyňa zbadala, no tá si ho vôbec nevšímala. Mokrý baret si zastrčil za opasok a pridal do kroku. Napochytre si vyžmýkal okraj plášta a v čvachtajúcich čižmách prekvapivo svižne vyskočil na svojho koňa. Potom sa otočil k svojej panej a tváril sa, že je opäť pripravený na čokoľvek. Dúfal, že na zámku baret niekam šikovne založí – hlavne, aby jej nenapadlo zaujímať sa o tie stratené perly. Kým sa baret znovu nájde, dávno sa zabudne, kedy ho vojvodkyňa mala naposledy a už vôbec nikto nepríde na to, že jej tie dve perly odpásol práve on.

Vojvodkyňa medzitým uvážlivo otáčala svoju kobyľu a zopár krokov ju viedla späť pozdĺž brehu v pokojnom rytme. Jej kobyľa sa konečne upokojila, veselo odrfkla a už aj celá šťastná vyrazila naspäť na zámok, nasledovaná oboma chrtmi.

Séraphinovi sa tiež uľavilo, že sa vracajú.

Už pri prechode záhradou zbadali, že sa na nádvorí Anetu niečo deje.

Diana zrýchľila, aby tam čím skôr dovidela, a o chvíľku nadšene zakričala: „Ale veď to je Marguerite!“

Náhle z nej opadlo všetko napätie a vo svojej zrazu skvelej nálade – ako keby ani nikdy inú nemala – sa dozadu krátko usmiala na Séraphina.

Na nádvorí Diana zoskočila z koňa rovno vedľa priateľky a natešene ju objala.

Apolon a Daphné, ktoré zastali kúsok od nich, na mieste poslušne skameneli. Len ich chvosty naznačovali, že sú živé.

„Ach, moja drahá Marguerite!“ zvolala Diana a objala priateľku.

Elegantná Marguerite Navarrská, trochu pokrčená z cesty, a Diana de Poitiers, v jazdeckých šatách so sukňou zašpinenou od prachu a blata, ktoré na čiernej látke začínali kresliť bledý pás, si vzájomne padli do náručia tak hlboko a vrúcne, akoby jedna druhej chceli poskytnúť útočisko na zvyšok života.

Diana potom rýchlo fľochla očkom po správcovi, ktorý pohotovo nečakanú návštevu na nádvorí vítal, aby sa postaral o psy. Kobylu jej opatrí Séraphine, o to sa ani nemusela starať, hoci ten až teraz vošiel severnou bránou.

Diana chytila navarrskú kráľovnú okolo pliec a zvrtila sa s ňou smerom k domu. „Poďme dnu, chystá sa búrka...“

„Veru, chystá,“ odvetila jej Marguerite. „Bála som sa, či sem stihneme prísť, kým sa to spustí...“

Tak pre toto sa Diana od rána cítila taká roztržitá! Cítila, že príde návšteva. A napokon je to jej drahá priateľka Marguerite! Vynikajúco!

Nedeje sa nič, čo by prehliadla. Bola to iba predtucha, iba malá bezvýznamná predtucha, ktorá jej nedovolila spať a prinútila ju vstať tak skoro.

Aj keď sa jej uľavilo a náramne sa z príchodu Marguerite tešila, nervózne myšlienky stále nedokázala len tak zastaviť. Niečo asi stále nie je úplne v poriadku – a Diana de Poitiers

rozhodne nezvykla mávať predtuchy! Väčšinou nimi zdravo pohádala!

Tým sa ale teraz zaoberať nebude a svoju novú precitlivosť pripísala pomerne hektickým udalostiam posledných týždňov.

3.

... veď sa toho vo veľmi krátkom čase stalo toľko!

Diana najskôr prišla začiatkom leta o manžela. Potom sa na Anete objavila tá neznáma, z ktorej sa napokon vyklúla stratená a dávno zabudnutá dcéra zradcu kráľa, markíza Charla-Philippa de Marginel. Potom tá škandalózna svadba na Beauregarde a napokon pohreb kráľovnej matky!

Ach, a ten nekonečný smútočný sprievod, ktorého súčasťou musela byť aj ona! Ako sa len plazil pomalším tempom než sli- mačím naprieč polovicou krajiny! Diana postupne strácala svoj povestný pokoj i trpezlivosť. Čas sa vliekol, konverzácia v koči viazla a Diana si stále viac želala byť opäť doma na Anete.

Ibaže dôstojná kolóna smútočných jazdcov a kočov sa vliekla hlavnými cestami s takou majestátnou pomalosťou, akoby ani nikdy nemala dôjsť do cieľa. Akoby sa ono samotné pietne teriganie stalo cieľom toho putovania.

Pôvabné tváre dvorných dám, ako aj zástup vyštáfirovaných urodzených pánov, mali ako vždy utvrdiť dojem o veľkej moci panovníka. Aj všetky ostatné okrasy tento dojem dotvárali – od výzdoby prvého čierneho voza s insígniami zosnulej až po posledného jazdca v kolóne. Sprievod viedol elegantný voz s obrovským krížom a soškou Louisy, vyrobenej z vosku na zlatom podstavci. Túto poctu, ktorá prináleží len kráľom a kráľovným, pre ňu nechal zhotoviť František, ako keby aj

ona bola jednou z ozajstných francúzskych kráľovien. Záplavy voskových kvetov, ktoré na druhom voze symbolicky obrástli zlatú truhlu zosnulej, vyzerali celkom ako živé. Veď nič nie je okázalejšie ako okázalosť sama!

Aj nehynúca krása Diany de Poitiers mala tento dojem utvrdzovať. Kráľ ju v podobných „predstaveniach“ rád uvádzal na popredné miesta a ona si veľmi dobre uvedomovala, že takouto účasťou na dvorských obradoch získava na prestíži pri dvore ešte viac.

Veď práve ona bola aj jednou z troch dám, ktoré mali tú veľkú česť a pred rokom pri korunovácii Eleonóry Habsburskej jej priniesli tradičné obradné dary od kráľa. Kráľovná vtedy v slávnostnom zlatom rúchu, lesknúcom sa od množstva perál a drobných rubínov, a v bledomodrom zamatovom plášti trónila na vyvýšenom pódiu v bazilike Saint-Denis. Bledé farby jej oblečenia podčiarkovali temperament nepokojného pohľadu jej tmavojantárových očí mandľového tvaru.

Tmavé vlasy, vyčesané do prameňov, sa jej v troch rafinovaných pletencoch obtáčali okolo hlavy. Založila si na ne svoj zlatý tiarový perlový pás. Toho sa nevzdala ani v deň svojej korunovácie. Zastokla si ho zozadu, aby vpredu vynikla koruna. Tým jej perlová plochá tiara zadržala vlasy nad temenom a odhaľovala kráľovninu líniu šije. Aspoň trochu to pomohlo predĺžiť krivku jej inak pomerne baculatého krku.

Kráľovná počas svojej korunovácie najskôr od vojvodkyne Madeleine de Montmorency dostala chlieb, pokrytý zlatom a striebrom. Potom prijala z Dianiných rúk posvätnú sviecu a napokon jej vojvodkyňa Chabot de Brion ponúkla pokál s vínom. Obrad prebehol vo veľmi dôstojnom duchu...

... a podobne dôstojným sa Diane zo začiatku zdal aj pohrebný sprievod kráľovnej matky, smerujúci z Romorantinu na

pohreb do Paríža. No nakoniec sa pre ňu stal skoro peklom na zemi!

Bola to nesmierna česť, že ju kráľovná pri tejto príležitosti osobne požiadala o spoločnosť v jej koči a z podobnej priazne sa mohla tešiť už iba vojvodkyňa Madeleine de Montmorency, manželka maršala Anna de Montmorencyho.

V smútočnom koči kráľovnej s troma urodzenými dámami cestoval ešte aj druhorodený kráľov syn, princ Henrich. Ten sa kráľovnej vnútil sám, a hoci to Eleonóru prekvapilo, nemala ho dôvod odmietnuť. Dokonca sa potešila, lebo vďaka tomu sa v koči už nenašlo miesto pre Louisu de Montmorency, maršalovu sestru. Takto mohla kráľovná celkom po pravde iba pokrčiť ramenami a vyhovoriť sa na mladšieho princa.

A druhým dôvodom, prečo ju princova prítomnosť tešila, bolo, že dúfala, že si stále pamätal na jej pomoc. To vďaka nej mali s bratom posledné mesiace španielskeho zajatia zopár výhod, ktoré im ona osobne zariadila.

Manželka maršala de Montmorencyho kráľovnej neprekážala. Madeleine počas cesty prevažne mlčala, nikoho svojimi myšlienkami neobťažovala. Taká bývala, odkedy ju poznala, dokonca ešte ako jej prvá *dame d'honneur*. Zato ten pichľavý pátravý pohľad Anneovej sestry Louisy by tak dlho nezniesla.

Odkedy maršal de Montmorency kráľovi navrhol, že Jej Veličenstvo by rozhodne potrebovalo *dame d'honneur* (*Úrad prvej dámy*), ihneď doň jedným dychom navrhol najskôr svoju ženu Madeleine a iba nedávno, o pár mesiacov neskôr, svoju mladšiu sestru Louisu. Ako keby kráľovná potrebovala, aby jej ktosi strážil kľúče od šperkovníc, dohliadal na jej osobné veci a tým ju mohol neustále kontrolovať! Akoby si so sebou k francúzskemu dvoru Eleonóra neprivedla svoju vlastnú spoľahlivú komornú, ktorá s ňou kedysi žila i pri portugalskom dvore!

Kedysi maršala najskôr mylne pokladala za priateľa, no dnes už Eleonóra videla de Montmorencymu do hlavy i do žalúdka. Nevedela sa iba rozhodnúť, čo z jeho intríg ju ponizuje najviac... No asi jeho nehanebne očividná snaha dostať cez *Úrad* bližšie k Františkovi jeho vlastnú sestru! A pritom ani Louisa nebola najmladšia, dokonca bola od kráľovnej o dva roky staršia! Ale možno by kráľovnej napokon aj pomohlo, ak by niekto z kráľovho obzoru definitívne odstavil tú drzú Pisselku!

No Eleonóra ako každá pravá kráľovná, čím bola zúfalejšia, tým vyššie nosila bradu nad tým svojím zúfalo krátkym krkom.

Občas jej napadlo požiadať o pomoc Dianu de Poitiers. Táto jej dvorná dáma sa prejavila ako najpríjemnejšia zo všetkých dvoranov. Hoci zastávala veľmi vysoké postavenie, nikdy sa nad kráľovnou nevyvyšovala a tá si to nielenže silne uvedomovala, ale aj úprimne vážila. Diana v jej prítomnosti nosila menej nápadné šperky a občas dokonca Eleonóre poradila s výberom šiat. A teda ak by si kráľovná sama mohla vybrať, *Úrad prvej dámy* by najradšej zverila Diane de Poitiers. Ale Diana vraj odmietla.

Eleonóra sa na francúzskom kráľovskom dvore naučila našlapovať veľmi opatrne. Príliš dobre sem nezapadla a obávala sa, či sa jej to vôbec niekedy podarí. Tollkoto nenávisť a ústrkov však nečakala. Už trpko olutovala, že vôbec niekedy prosila svoju tetu Margitu, aby v rámci tej mierovej zmluvy z Cambrai presadila aj jej svadbu s Františkom, ale za svoje príspevok k zmluve *Paix des Dames* si Eleonóra rozhodne zaslúžila svoju kvapku medu, v podobe driečného kráľa v primeranom veku, i oficiálne oslnivé miesto po jeho boku.

Kam sa však podeli kráľove sľuby o šťastnej budúcnosti, ktorú mali spoločne prežívať, ktorými jej dokonale poplietol

hlavu počas ich spoločných nocí v studenom väzení v Madride?

... lebo keď do Francúzska už naozaj prišla a krajine vrátila zajatých kráľových synov, kráľ ju ani poriadne neprivilal.

Zato pri prechode cez hranicu uvidela *ju*. Anne de Pisselue sa hrdo vypínala po jeho boku, zlaté vlasy jej žiarili v lúčoch slnka a on sa nijako netajil svoju priazňou k *nej*. Napokon sa k *nej* donieslo, že s Annou si kráľ začal hneď po návrate zo španielskeho zajatia. Anne de Pisselue, ktorá radšej používala meno svojej matky de Heilly, mala vtedy sviežich osemnásť rokov, neodolateľne plavé vlasy a práve sa stala členkou družiny Louisy Savojskej. Teda na Eleonóru zabudol presne vo chvíli, ako sa doma po prvý raz vykúpal v najonakvejšom kúpeli hodnom kráľa. Zmyl zo seba nielen pach španielskeho väzenia, ale poumýval sa aj zo sľubov väzňa, ktorým býval...

Nič sa vo Francúzsku nenapĺňalo tak, ako jej sľúbil. Mal sa dokonca postarať o to, aby s nimi pri dvore mohla žiť aj jej drahá dcérka María.

Keď sa po smrti svojho prvého manžela Manuela I. chcela vrátiť domov, infantku Maríu musela zanechať v Portugalsku. Ani jej brat cisár Karol V. nič nezmohol, aby dieťa mohlo vyrastať pri svojej matke. A pre Františka ani sľuby ohľadne malej Maríe nič neznamenali...

Arcivojvodkyňa Eleonóra Habsburská rozhodne neprišla do vysnivaného sveta. Veď ona nemala byť cudzinkou na francúzskom tróne. Ona sa predsa mala aj oficiálne stať *kráľovnou jeho srdca!*

František so svadbou súhlasil zjavne iba kvôli svojim synom, vôbec nie kvôli spomienke na ňu.

O ňu tu nikdy vôbec nešlo.

Nikdy preňho nebola dôležitá.

Nikdy mu na nej nezáležalo...

A keď sa 4. júla 1530 vzali, žiadna nevesta na svete neprežila osamelejšiu svadobnú noc ako ona túto svoju druhú s vysnívaným kráľom! Nevrátilo sa nič z jeho vášne, nedostala ani za náprstok nehy – práve naopak. Cítila sa ponížená, keď sa ich telá fyzicky spojili...

Jej brat Karol mal pravdu, keď jej tvrdil, že na slovo francúzskeho kráľa sa nedá spoľahnúť.

Ach, a ako urputne sa Františka zastávala, keď jej Karol vmietol do očí: „Na zabezpečenie mieru medzi našimi krajinami nikdy nebude stačiť ani tá najväčšia miera španielskej veľkorysosti! Francúz si vždy urobí, čo sa mu práve zachce! Pozri, ako ľahko za seba nechal hniť vo väzení vlastných synov. Nevidíš, že nie je schopný milovať ani vlastnú krv? Naozaj ti na takomto mužovi záleží, sestra?“ V Karolových očiach planula zmes láskavosti brata, ku ktorému sa ako vdova upínala, a zároveň nefalšovaného mužského nepochopenia pochabosti ženských citov. „Uvedom si, drahá sestra, že okrem španielskej veľkorysosti bolo treba dve mierové zmluvy, štyri roky zajatia dvoch malých chlapcov, kopu právnických kľúčiek a peňazí, aby sa dosiahlo mieru... A akoby si nevedela, čo nám o ňom kedysi napísala aj Anne Boleynová!“ snažil sa Karol prihodiť posledný rozumný argument.

... a Eleonóre pri pohľade na Pisselku okamžite došlo, že urobila najväčšiu chybu svojho života!

Lenže už sa nič nedalo vziať späť. *Dámska zmluva* jasne stanovila pravidlá a, s citmi alebo bez nich, stala sa napokon francúzskou kráľovnou. Nič menej, ale ani nič viac. A hoci sa Eleonóra napokon dostala presne tam, kam chcela, opäť raz v dejinách vyleteli hore komínom predovšetkým tie najnežnejšie city dôverčivého srdca ďalšej zamilovanej ženy...

No nasadajúc do koča v pohrebnom sprievode Louisy Savojskej kráľovnú Eleonóru naozaj úprimne prekvapilo, že si kráľ do svojho smútočného koča neposadil ten svoj blondavý poklad. Uľavilo sa jej, že aspoň voči vlastnej matke dokázal dodržať základné spoločenské ohľady, ale predovšetkým sa jej zdalo, že by to mohlo vzkriesiť jej staré sny. Že by ešte mala nejakú šancu?

Eleonóra sa rozhliadla, či ju nikto nesleduje a spoza okraja okienka opatrne pozorovala kráľa. V celej svojej mužnej kráse, aj keď zasiahnutý nefalšovaným smútkom, v úplne novom tmavom oblečení a s novým širokým náhrdelníkom okolo ramien, svižným krokom nastupoval do svojho koča. Pohľad na driečného Františka tešil zrak.

Eleonóra si hlboko vzdychla. Môj, a predsa taký vzdialený!

Na chvíľu znovu zazrela toho hrdého muža, majestátneho, pevného a očarujúceho kráľa, do ktorého sa počas tých chladných nocí v akejsi ďalekej minulosti tak bezhlavo zamilovala. Dokázala by na všetko zabudnúť a znovu robiť úplne všetko pre jeho dobro? Pre záchranu jeho duše? Pre ich starú lásku?

Pokúsiť sa môže.

A práve vtedy pristúpila k jej koču vojvodkyňa Diana de Poitiers. „Vaše Veličenstvo!“ pozdravila kráľovnú a kým vošla k nej, Jej Veličenstvu sa s povzbudivým úsmevom krátko uklonila.

Vtedy sa v hlave kráľovnej začali rodiť plány, ako po krušných pohrebných obradoch napokon potešiť prelietavé srdce svojho pána a kráľa...

Eleonóra opäť dúfala...

... a preto konverzácia v kráľovninom koči tak zúfalo viazla, z čoho sa spoločenská vojvodkyňa Diana de Poitiers mohla zblázniť.

4.

Počas všetkých tých dní presunu Louisinho pohrebného sprievodu do Paríža vojvodkyňa Diana de Poitiers dúfala, že sa nájde chvíľa, aby sa jej podarilo stretnúť sa konečne s Marguerite.

Už mesiace sa obchádzali, a napriek tomu, že o podstatných veciach si vymieňali pomerne dlhé listy, obom priateľkám už veľmi chýbala prítomnosť tej druhej. Veď čo je v živote dôležitejšie než úprimný rozhovor so spriaznenou dušou?

Ibaže na miestach, kde sprievod nocoval, sa Marguerite vždy utiahla do súkromia, čo Diana chápala. Stačilo vidieť jej od plaču opuchnutú tvár, keď sa jej jediný raz podarilo k Marguerite priblížiť a prejavit jej aspoň sústrasť. Lebo sprievod málokedy nocoval celý na jednom mieste. Ak by požiadala o oficiálnu audienciu, dopadlo by to ako s tým prejavením sústrasti. Skôr by ju tým v jej smútení vyrušila.

Ale teraz už bola Diana doma a na nádvorí jej zámku práve vystúpila z koča jej síce zronená, no najlepšia priateľka!

„Pripravte kráľovnej jej zvyčajnú izbu,“ rozhodla vojvodkyňa Diana, keď sa na prahu domu zvrtila poza Margueritin chrbát k správcovi.

De la Duché, ktorý vliekol na vôdžke jej nie veľmi ochotné psiská, úslužne prikývol.

„A záhradník nech pohľadá nejaké pekné z posledných kvetov v záhrade. Vázy nech sú plné! A tiež poriadne jedlo pre kráľovnin sprievod!“

„Iste, madam,“ odvetil urastený štyridsiatnik ochotne, no ona videla, ako pri zápasení so psami nevie, čo robiť skôr.

„Raňajky pre mňa a kráľovnú prineste do jedálne,“ dodala

rýchlo. „Dievčatá nech raňajkujú vo svojej izbe, aby nás nerušili.“

Nevidela, ako jej znovu pritakal, lebo sa už venovala iba Marguerite.

Ako sa dve ženské postavy strácali v chodbe, správca musel celou silou zastavovať psy, lebo ju mienili nasledovať. Rozštekali sa ako vždy, keď im ich milovaná pani mizla z dohľadu.

„Ach, moja drahá priateľka!“ objímala Diana priateľkine ramená, keď ju viedla do jedálne. „Ako dobre, že ste tu!“

„Ako dobre, že som tu...“ opakovala po nej Marguerite ako v tranze, ktorý Diana pripísala skorej rannej hodine.

„Ako to, že sa vám podarilo prísť takto skoro? Idete rovno z Paríža?“

„Mrzí ma, že vás takto prepadávam...“ odvetila jej Marguerite úprimne previnilo.

„Vôbec ma neprepadáвате. Ale máte šťastie, že po jazde na koni nie som práve v kúpeli...“

„Naozaj ste sa vydali jazdiť v tomto počasí?“

Diana prikývla.

„Že sa vôbec pýtam,“ zasmiala sa navarrská kráľovná a pobaveno zdvihla obočie. „Vy ste zjavne schopná všetkého...“

„To určite som!“

„Chýbali ste mi!“ priznala Marguerite prosto a na chvíľu sa priateľsky pritlačila k Diane. Potom sa pozrela cez najbližšie okno von a nosom ukázala na strašidelne tmavú oblohu, na ktorej sa práve objavili prvé blesky. „Ak by ste ešte chvíľku počkali vonku, kúpeľ by ste ani nepotrebovali. Búrka je na spadnutie! Bála som sa, aby nás neprepadla ešte pred brodom. Kompiar sa motal, ako keby to robil prvý deň. Skoro som tú mútnu vodu sama prebrodila, ako som sa za vami poná-

hľala, aby som tu bola čo najskôr. Cestovali sme prakticky celú noc...“

„A kde máte dievčatá?“

„Musela som ich s Henrichom poslať rovno do Navarry. Najstaršia kráľovská dcéra,“ (keď bola Marguerite nahnevaná, tak svoju neter titulovala takto), „robila všetko preto, aby sa tajne stretla s grófom de Nançay a ja už s ňou jednoducho nevládzem bojovať.“

Diana o všetkom vedela z listov. Zakrútila očami v zmysle: Ešte stále ju to drží?, no nepovedala ani slovo.

„... a malá Marguerite veľmi zle znáša, že stará matka tu zrazu nie je. Nevedela to pochopiť a ja som jej to nedokázala vysvetliť. Presne ako kedysi, keď sme jej nevedeli vysvetliť smrť jej matky...“

„Áno, všimla som si, aká bola pri omši poblednutá...“ prita-kala Diana súcitne.

„Dva dni skoro nič nezjedla...“

„... a zdá sa mi, že ani vy nie, milá Marguerite. Vaše líca stratili farbu. Ale dobre ste urobili, že ste prišli sem. Ja sa už o vás postarám...“ Diana sa dobrosrdečne usmiala. A keď sa ocitli pred jedálňou, Diana jej ukázala, aby vošla do dverí prvá.

Práve prekročili prah, keď sa vonku prudko rozpršalo.

Cez okno v jedálni sa dnu najskôr nieslo zvláštne hučanie, ktoré dažďu predchádzalo. Spolu so sverepou vôňou prachu a vody prichádzalo od záhrady, naberalo na intenzite, až nakon celý vonkajší svet zahaľovali neuveriteľne husté prúdy vody. Hrmeli do nich hromy, presvetľovali ich blesky a všetko sa to rýchlo približovalo k domu.

Jedna z dvoch slúžok na poslednú chvíľu duchapritomne zatvorila okno. Vetrali, kým prestrú a kým sem ich pani príde, lebo Diana milovala čerstvý vzduch.

„Len-len, čo sme to obe stihli, Marguerite!“ zasmiala sa Diana a pomyslela si, že jej kobyľa mala pred polhodinou viac rozumu ako ona, keď ju prinútila, aby sa vrátili domov.

„Možno,“ premýšľala nahlas Marguerite, veľmi si nevšimajúč počasie vonku. „Ale možno som s nimi nemala posielat' aj malú Jeanne. Asi som si ju mala nechať pri sebe.“

Z vonku dnu neprichádzal dostatok denného svetla, a tak slúžky zapalovali sviece, nastokli ich na tri mnohoramenné svietniky a položili ich na stôl.

„Urobili ste dobre...“

„Naozaj?“ opýtala sa Marguerite neisto.

Práve si sadali za stôl a Diana ukázala slúžkam, aby odišli. Urodzené dámy osameli.

„Naozaj,“ prisvedčila jej Diana rozhodne, potľapkala ju po ruke a prisunula k nim bližšie dva taniere.

„Ale predsa, Jeanne je ešte taká maličká...“

„Nebojte sa. S Henrichom sú počas celej cesty v bezpečí. A pestúnka sa o všetky tri postará...“

„Niekedy sa mi zdá, že sa o Klaudiine dcéry nestarám dobre...“

Diana neveriacky pokrútila hlavou. „A kto už by sa o Marguerite a Madeleine staral lepšie, ako vy?“

„Možno by som o tom dvorení mladého grófa de Nançay mala povedať kráľovi...“

„V nijakom prípade!“ zaprotestovala Diana prudko. „František by ho rovno zabil. Bez ohľadu na to, že je to chránenec slečny de Heilly! Okrem toho, som si istá, že pán gróf zamilovaný vôbec nie je, ale že vietor fúka práve od nej. Akoby jej nestačilo, že vládne Františkovi pred celou krajinou! Ešte by ho chcela ovládať aj cez city jeho vlastnej dcéry...“

Marguerite si vzdychla. „... a ako keby môj brat bral na nejaké city ohľad...“

„Ako to myslíte?“ Pozrela sa Diana na Marguerite zvedavo. „Veď váš brat pre vás urobí úplne všetko na svete. Veď aj to s tou Sorbonnou... Tolká nehoráznosť! Vraj kacírstvo!“

Marguerite sa zhlboka nadýchla. „No, pre mňa áno. Pre mňa urobí všetko...“

„Teda?“

Marguerite urobila znovu pauzu, keď váhala, či má o tom Diane povedať. No komu inému, ak nie jej. „Bola za mnou Eleonóra...“

Dianino obočie sa posunulo smerom nahor. Posúvalo sa pomaly, lebo Diana sa vedela výborne ovládať. A vďaka tomu Marguerite neprerušila, ale trpezlivo čakala, čo jej povie ďalej.

„A chcela, aby som zapôsobila na Františka a aby sa k nej vrátil...“

„Pcha!“ hlesla Diana. Prudko sa vystrela na svojom mieste, až jej z ruky na stôl vypadla bobuľka hrozna, ktorú práve odtrhla zo strapca a chcela si ju dať do úst. „Tak teda ten ich románik sa v tom španielskom väzení naozaj stal! A ona ho tam naozaj obšťastňovala, dúfajúc, že si ju francúzsky kráľ, dostatočne zúfalý vdovec, vezme...“

„Zdá sa však,“ ozvala sa Marguerite ticho, „že ho naozaj miluje. Ešte som ju nevidela v takom stave. Hovorila úprimne. Nijaká pýcha...“

„Ach, chuderka kráľovná!“ vzdychla si Diana súcitne. „Pisselka ju k nemu nikdy nepustí!“

„Nepustí... Ale ona si myslela, že keď ju kráľ nemal v koči cestou na pohreb, tak má nádej.“

„Pcha!“ ozvala sa Diana znovu tým istým zvukom, teraz